

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDEKEN
 Egy évre ... 150 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre 37-50 Lei.
 Egy órára ... 12-50 Lei.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesül-
 vesíték palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 Boulevardul Regale Ferdi-
 nand L. (József tón.-ut. 22-
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, december 23

Harding szenzációs nyilatkozata.

(Nem is érdemes beszélni a mos-
tani népszövetségről.)

NEWYORK. Az a nagy irány-
váltás, amely Amerikában a re-
publikánus párt felülkerekedése-
vel bekövetkezett, mindinkább
szembeszökövé válik. **Harding,**
az Amerikai Egyesült Államok
új elnöke mindjárt a kormány-
zás átvétele után kijelentette,
hogy a népszövetséggel szemben
való ellenszenvét, melyről azt
áhitja, hogy éppenséggel nem
szolgálja azt a célt, melyet szol-
gálnia kellene és különösen ki-
tógasolja azt, hogy a népszövetsé-
gnek nem minden állam tagja
s hogy a legyőzött országokat
csak bizonyos feltételek mellett
akarják felvenni. Ismeretes **Harding**
azon terve, mely szerint új
népszövetséget akar alakítani, a
melynek a mostani népszövetség-
gen kívül álló államok legyenek
tagjai. Éppen ezért utazza be
Európát az ő megbízásából **Mac**
Cormick szenátor. Ugyancsak
Harding az oka annak, hogy
Amerika még nem lépett be a
népszövetségbe. **Harding** most
egy újságíróknak különféle dol-
gokról nyilatkozott és rátért a
mostani népszövetségre is, mely-
ről azt állította, hogy erről a
népszövetségről beszélni sem ér-
demes.

Franciaország engedékeny.

PÁRIS. A francia kamara ülésén **Leygues** miniszterelnök kijelentette, hogy lehetetlen Németországot arra szorítani, hogy kötelezettségeit a hadikárpótlást illetőleg arany márkában teljesítse. Franciaország Németországtól csak annyit fog kérni, amennyit tényleg fizetni képes.

PÁRIS. **Leygues** miniszterelnök a képviselőházban kijelentette, hogy Németország lefegyverezése folyamatban van. Németországból eddig harmincezer ágyút, 143.000 gépjárművet elszállítottak és 5 millió fegyvert semmisítettek meg. Franciaország 800.000 emberével szemben Németországnak 150.000 embere van. Franciaország kezében vannak a rajnai vonal stratégiai pontjai.

Megnyugvás!

az üzletvezetésén.

Az aradi üzletvezetésén nagy megnyugvást keltett az a távirat, amely arról adott hírt, hogy **Pascutiu** igazgató illetékes tényleg eszközrel tárgyal Bucurestiben az esküt nem tett Máv. tisztviselők ügyében. **Pascutiu** igazgató a napokban Aradra érkezik, hogy a tárgyalások eredményéről referáljon. A tisztviselők mind a helyükön vannak és a repatriálás egyelőre szünetel.

8 nap múlva beváltják a bonokat.

(Argetoianu miniszter nyilatkozata a képviselőházban.)

BUCURESTI. A parlament december 18-iki ülésén **Mihail Popovici** képviselő interpellációt intézett a kormányhoz a 40 százalékos bonok beváltását illetően, miután a beváltásra kitűzött három hónapi határidő már letelt. A kormány nevében előbb **Take Jonescu** külügyminiszter válaszolt, aki kifejtette, hogy a beváltás elmaradásának azon félreértés volt az oka, amely a kormány és a Banca Nationala között felmerült. Azután **Argetoianu** pénzügyminiszter közölte a házzal, hogy a beváltásnak most már semmi akadályja sincs és az 8 napon belül meg fog történni.

Popovics Sándor a magyar pénzügyminiszter terveiről.

BUDAPEST. **Popovics** Sándor, a létesítendő új magyar jegybank kiszemelt vezetője kijelentette tudósítónk előtt, hogy a megbízást elvállalja. **Popovics** nyilatkozott pénzügyi programjáról is, amely nagyjában a következő: Követeli az állami szervezet és eljárás szabályok revízióját. Biztosra veszi, hogy **Hegedűs** pénzügyminiszter nagyszabású tervének végrehajtása a pénzforgalmi eszközök mesterséges szaporítását meg fogja szüntetni. Kijelentette végül, hogy a miniszter bemutatott pénzügyi programjával az államháztartásban beállott hiányokat a pénzügyi politika normális eszközeivel fogja fedezni.

BUDAPEST. **Gál** Gaszton, a magyar pénzügyminiszter intézkedéseiről a következőket mondotta: — Feltétlenül megértésre vall a pénzügyminiszternek az a kije-

lentése, hogy a gazdasági helyzet javulását nem a befektetett tőke megadóztatásától, hanem a termelés fokozásától várja.

Sándor Pál a következőket mondotta:

— A megadóztatásnak az a módja, a melyet a pénzügyminiszter választott, a legteljesebb mértékben meg fogja nyugtatni a kedélyeket. Mindenkinek érdeke, hogy végre tisztán lássa, hogy mit nevezhet magának. Az a pénzügyi bizonytalanság, amelyben eddig élt az ország, olyan gazdasági károkat okozott, amelyek össze sem mérhetők egy 25 százalékos vagyommegváltás jelentőségével. Csak azt hibáztatom, hogy a pénzügyminiszter meghagyja a régi bonyolult adórendszert és nem állít be egy egységes alapon felépített adókulcsot.

A bankbetétek zár alá vétele.

BUDAPEST. **Hegedűs** Lőránt pénzügyminiszternek első rendelete az volt, amely a betétek, pénztárjegyek, folyószámlai betétek, terméseihez elkülönítve őrzött pénzkészletek husz százalékát zár alá veszi. A készpénzletételre akkor is érvényes a zár alá vétel, ha a letétben külföldi valuta van. A husz százalékot meghaladó összegekről, valamint az ez után keletkező követelésekről a felek szabadon rendelkezhetnek. A kimutatásokat a zár alá vett összegekről január 15-ig kell a pénzügyminiszteriumba feltérjeszteni. A jellegre elhelyezett betéteket is belföldi betétként kell minősíteni. Fontos intézkedése a rendeletnek az, amely az átutalási és devizaforgalmat teljesen felszabadítja. A nem zárolt összegekről ugy a belföldi, mint a külföldi felek szabadon rendelkezhetnek és abból külföldi számlára átutalásokat szabadon teljesíthetnek.

Hegedűs Lőránt első rendeletének hatása alatt a bankokban nagy volt a forgalom. Különösen a kisebb betétek nagy számban vették ki betéteik szabad részét. Sokan voltak olyanok, akik őrési letétben elhelyezett értékpapírjaikat hazavitték vagy Lombardállo-

mányukat még jobban megterheltek. A safekból is vitték el értékeket. Pénzügyi körökben remélik, hogy a zárolás nem fog előidézni pénzszűkét. Az természetes, hogy a lefoglalt összegeket a kormány csak kis részletekben veheti igénybe, hiszen ma egyszerűen egyetlen szintet sem tudná a lefoglalt összegeket folyósítani, mert milliárdokról van szó. Különben is a zár alá vétel még nem jelenti azt, hogy az állam az egész husz százalékot igénybe is veszi. Értésülésünk szerint az igénybevétel progresszív alapon fog történni, még pedig oly módon, hogy 1000 koronán alul nem lesz semmiféle lefoglalás, míg a husz százalékos zár alá vétel csak a 100000 koronán felüli betétekre fog vonatkozni.

A MAGYAR AKADÉMIA

UJ FŐTITKÁRA. Budapest. A magyar tudományos akadémia **Berzeviczy** Albert elnökével gyűlést tartott, amelyen tudomásul vette **Heinrich** Gusztávnak a főtitkári állásról való lemondását. A megüresedett főtitkári állásra az akadémia egyhangulag **Balogh** Jenő volt igazságügyi minisztert választotta meg.

Kolera Konstantinápolyban.

(A bucaresti egészségügyi igazgatóság intézkedése.)

A bucaresti egészségügyi igazgatóság ma arról értesítette a megyei orvosi hivatalt, hogy Konstantinápolyban a hó 20-án ázsiai kolerajárvány lépett fel, ami nagy mértékben szedi áldozatait. Az egészségügyi igazgatóság minden intézkedést megtett, hogy a járványt Románia területére be ne hurcolják. A Törökországból Romániába jövő kintásokat megfigyelő és Sztina kikötőben Constanza és Sztina vizszik, ahol 5 napig maradnak megfigyelés alatt. Az élelmiszerek behozatalát pedig teljesen betiltották.

LEGUJABB.

SZABADON BOCSÁJTOTT INTERNÁLTAK. Budapest. A kormány utasítására a zalaegerszegi táborból 550 internáltat szabadon bocsájtottak.

EGY MILLIARDOS AMERIKAI AJANDEK. Budapest. Az amerikai misszió egy milliárd értékű felszerelést ajándékozott a budapesti kórházaknak.

HALÁLRA ÍÉLT KOMMUNISTÁK. Budapest. A büntető törvényszék **Borona** Anna és **Fritz** József kommunistákat a tuszok meggyilkolása miatt köztel általi halálra ítélte.

BOLSEVISTÁK A SZENATUS MERÉNYLŐL. Bern. Az itteni román követségen kijelentették, hogy egy bolsevista bandának sikerült a fogházból megszöknie. Kétségtelen, hogy a szenatus elleni bombamerényletet ennek a bandának a tagjai követték el.

BENES RÓMÁBAN. Prága. Benes cseh külügyminiszter Rómába érkezett, ahol folytatja tanácskozásait.

MUNKANÉLKÜLIEK BERLINBEN. Tegnap a munkanélküliek Berlin különböző részeiben három nagy népgyűlést rendeztek.

LETARTÓZTATOTT CSEH KOMMUNISTÁK. Prága. A cseh fővárosban 730 kommunistát tartóztattak le. Eddig ezernél több kommunistát van fogházban.

HARDING NÉMETORSZÁGÉRT. Newyork. **Harding**, az Egyesült Államok új elnöke sikra száll Németország gazdasági talpraállításáért. Az elnök kezdeményezésére Amerika hatalmas kölcsönrel segíti Németországot, hogy termelőképességét visszanyerje.

ELFOGADTÁK A MAGYAR FÖLDGAZJAVASLATOT. Budapest. A nemzetgyűlés mai ülésén elfogadták a földgazdálkodásáról szóló törvényjavaslatot és folytatták a kormány programjának vitáját. A nemzetgyűlés holnap formális ülést tart és az-

után február 3-ig elnapolja magát.

FRIEDRICH ÉS A TISZAPER. Budapest. A vádtanács egy héten belül dönt a Tisza-bünperben, amelyben érdekelve van Friedrich István is. Friedrich ellen vagy vádiratot adnak, vagy megszüntetik ellene az eljárást.

Irodalom és művészet.

* Legkedvesebb ünnepi meglepetést szerzik a szülők gyermeküknek, ha pénteken délután elviszik őket a színházba, ahol Tündér Ilona című mesejáték előadásával a mesevilág elevenedik meg a gyermekszereg előtt.

* Madarász, a legnépszerűbb operettek egyike, amelynek szépségeit mindig örömmel élvezzi a közönség. A csüförtöki reprimandó alkalmával az operett főszerepeit Horváth Mici, Halmos Mici, Benkőné, Barics, Győző, Ocskay, Selmeczy, Faludy játszik.

* Az ünnepi előadások iránt szokatlannul impozáns érdeklődés nyilvánul meg, ami lázas előkészületekre serkenti a színházvezetőt. A Gésák, Angyalka, Igloi diákok és Csikós, ez a négy közlésnek örvendő darab a legkiválóbb előadásban kerülnek ezúttal színre.

* Az idei szezon legjobb bohóza: „A süketnek kell lenni” ma kerül színre negyedszer a Modern Kabaré színpadán. Régen volt olyan nagy sikere bohózatnak, mint ennek a kitünő ujdonságnak, amelyet valóságos végigkacag a közönség. Pompás magánszámokkal lépnek fel: Várady, Nádassy, Lantos, Lola Slavikovszky, Jimmy, Margareta, Marescu, Halász Rózsi, Mérey Nelly, Kármán Etta, Rudas Bandi, Fila Jonescu, stb.

* Az aradi diákok folyó hó 24-én, pénteken délután 3 órakor az Izraelita elemi fiúiskola disztermében nagyszabású műkedvelő előadást rendeznek. Műsorra kerül három kedves diák színmű, több monolog, azonkívül táncok és énekszámok fogják gyönyörködtetni a közönséget.

* A mozgóképszínházak műsora. December 23-án az Apollóban: A tüzhely. Társadalmi dráma. — Az Urániában: Satansky bandája. Detektív dráma 4 felvonásban.

* Henry Bernstein-dráma az Apollóban. Henry Bernstein minden egyes színpadi műve eseménye az irodalomnak s halálköve a modern drámaírás forradalmi fejlődésének. A Tüzhely a legrefináltabb konstrukcióval megalkotott drámák közé tartozik, amelyben szétlombenti a házasság ezer tradícióból és elféltetlenségből szőtt függönyét, hogy feltárja a mögötte rejlő életigazságokat. Az életnek kevés mélyebbenlátó ismerője van Henry Bernsteinnél, akinek filozófiája modern ember gondolkodását fűkötözi. A Tüzhelyet pazar kiállításban és a leghíresebb francia színészek megjátszásában ültetik át filmre, amelynek drámai szépségében tegnap gyönyörködhetett az Apolló színház közönsége. A mesteri dráma esütőrlökön is műsoron marad.

* Detektív-dráma az Urániában. Tegnap este újból megnyitlak az Uránia színház kapui s a közönség nagy számban kereste fel a színházat, hogy megtekintse a műsorra tűzött szenzációs detektív-drámát: Satansky bandáját. Rég láttunk ily érdekesítő képet, mint ez a detektívdráma, mely az idegizgalmas történetek, szenzációs trükkök és haláltmegvető hajszák hosszú láncolata. A szenzációs detektív-képet csak esütőrlökön vetíti az Uránia.

* Az Apolló és Uránia színházakban Karácsonyi megelőző napon, pénteken az előadások 3, fél 5 és 6 órakor kezdődnek.

Ultimátum D'Anunziohoz. Átpártolt a blokádflootta.

FIUME. A fiumei olasz blokádflootta átpártolt D'Anunziohoz. Zárában zavargásoktól tartanak.

RÓMA. Az olasz kormány D'Anunziohoz ultimátumot intézett, a mely ma este 6 órakor járt le. Az olasz kormány felszólítja D'Anunziót, hogy haladéktalanul ürítse ki Arbe és Veglia szigeteket és azokat a helyiségeket, amelyek a rapalloi szerződés értelmé-

ben a jugoszláv államot illetik meg. Szabadon bocsájtandók Fiume kikötőjéből az olasz hadihajók és visszaadandók mindazok a hajók és torpedónaszádok, amelyek a blokádkihirdetése után mentek Fiuméba. Végül követeli a kormány D'Anunziótól, hogy osszassa fel és távolítsa el a fiumei polgárokból alakított fegyveres erőt.

Kivándorló aradi művészek.

(Látogatás festők és szobrászok műtermében)

Talán egyetlen erdélyi város sem dicsekedhetik annyi képzőművésszel, mint Arad. De talán egyetlen erdélyi város sincs, ahol a képzőművészetet oly kevés pártolnák, mint éppen Aradon. Az Aradi Közlöny munkatársa felkeresett néhány aradi képzőművészt és a velük folytatott beszélgetés során megállapítható az a szomorú tény, hogy bizony Aradon nem vásárolnak festményt, szobrot. Ez lesz az oka annak, hogy néhány hónap múlva el lehet majd mondani azt, hogy talán egyetlen erdélyi város sincs, a melyben oly kevés képzőművész él, mint éppen Aradon.

Munkatársunk először Rubleczy Géza szobrászművészt kereste fel. A közléstermetű, sápadt arcú művész tágas műtermének előszobájában fogadta munkatársunkat. Köröskörül sötétszínű állványokon apró fehér gipszszobrok, baloldalon egy könyvszekrény, a melyben művészi rendtelenségben hevernek a könyvek. Elmondja, hogy minél előbb Rómába szándékozik menni. A háború előtt már hosszabb időt töltött Olaszországban s most minden vágya az, hogy újra ott lehessen. A müncheni nemzetközi kiállításon 1913-ban az Anyai csók című szobrával, Amsterdamban pedig az Olvasó nő című alkotásával tette ismertté nevét. Legközelebb Bucurestiben rendez kiállítást. Felesége jelenleg Budapesten tartózkodik, hogy a bucarestii kiállításra elhozza az Anyaság ciklusa című 35 darabból álló csoportozatot.

— Az Anyaság ciklusán évekig dolgoztam — mondja Rubleczy. A témát saját családi életemből merítettem.

Ezután megmutatta műtermét, amelyben számos művészi munka vár befejezésre. Egy álványon egy más mellett két gyermekfej van. Az Anya című műve, a melyet Gorkij hatása alatt alkotott, Rubleczy egyik legkiválóbb alkotása. A gyermekét tápláló anyja arcáról az aggodalom, a nyomor és reményesség olvasható le.

— A futurizmus — mondja Rubleczy — mint minden forradalom a művészetben, érték, de csakis akkor, ha a művész saját egyénisége inspirálja a futurista alkotásokra. De nem bocsátható meg a futurizmus akkor, ha a művészből az impresszió csak reproduktív hatásokat vált ki.

Sebők János szobrászművész világos, tágas műtermében azonnal feltűnik egy gyönyörű sirmemlék. A még nem teljesen kész sirmemlék dr. Bogdán Virgil leánykája sírjára készül. Címe „Az anya fájdalma”. A háttér márványból készült, az előtérben életnagyságú, bronzból készült nő fekszik fáj-

dalomtól és kétségbeeséstől zokogva és meggyötörve. A művész elmondta munkatársunknak, hogy rövid időn belül Bécsbe utazik és ott telepedik le. A bécsi szépművészeti szalon igazgatója meglátta a Bécsben élő özv. Golschmidt Miksáné lakásának faburkolatát, amelyet Sebők alkotott s annyira megtetszett neki a munka, hogy nyomban utiköltséget küldött azaz, hogy a művész haladéktalanul utazzék Bécsbe, a hol állandóan megtelepedhetik. Mielőtt Sebők itthagynja Aradot, még be akar fejezni egy nagyszabású szoborcsoportozatot, amelyet Aradon óhajt kiállítani.

Kiss Károly festőművésznek nincs műterme. Kicsiny szobában dolgozik a magas, sovány ember, akinek humora telítve van keserűséggel. Most az Imádkozó asszonyok című nagy képén dolgozik. Hosszu ideig Moszkvában élt, a hol festőiskolája volt. Kiss Károly a modern irányzat híve, ideálja Rembrandt és Goya. Szeretne Aradról távozni, de „ahhoz pénz kell” — mondotta keserűen. — Nem művészet egy képet megfesteni, hanem eladni: az már művészet.

Balla Frigyes festőművészt igen sokan ismerik Aradon. Nem fiatal ember. Hajába már ezüstszálak vegyültek. De a mikor beszélt, szemében fellebög a művésziláng.

— El kell hagynom Aradot — mondotta Balla. Fájó szívvel megyek el innen. De el kell mennem, mert itt nem tudok megélni. Huszonhat éve vagyok Aradon. Ugyanannyi idő óta festőiskolám van. Eddig a hivatalos körök láttak el megrendelésekkel, de most már nem kapok, mert mások jöttek helyembe. A milliómosok visszavonták megrendeléseiket és így ma csak a festőiskolából élek.

Balla Frigyes — bár akadémian tanult — portréit telve vannak egyéniséggel és képein meglátszik, hogy a modern irányzat híve. A futurizmusról azt mondotta, hogy az jót és szépet akar, de még nem forrt ki. Végül kijelentette, hogy valószínűleg Budapestre megy és magával viszi Böske nevű leányát is.

Pataky Sándor az akvarell festészetet kultiválja. Budapesten 1913-ban a Könyves Kálmán szalonban nagysikerű kiállítást rendezett. A naturalista irányzat híve, de lelkesedik minden irányért, amely tökéleteset alkot. Aradon 1907-ben tünt fel először.

— Rövid időn belül Münchenbe megyek — mondotta. Arad már nem terep a művészetnek. Nem tudják, vagy nem akarják méltányolni a művészetet. Sajnálom Aradot itt hagyni, mert évek óta

itt élek és megszoktam ezt a várost.

Klein Ernő figurális és portréfestő. Műterme egy hónaposszobában van, amelynek falait karakterisztikus portrék fedik. A budapesti képzőművészeti szalonban már voltak festményei. A közel jövőben Timisoarán (Temesvároton) rendez kiállítást és azután Párisba utazik s ott fog végleg letelepedni.

Bécsikacsa a román-magyar personal-unióról.

BÉCS. A Neues Wiener Journal „Magyarország és mi” címen foglalkozik a magyar királykérdéssel és a következő tendenciózus és a valóságnak meg nem felelő passzust írja:

— Egyébként a legújabb időben az erdélyi arisztokrácia, a mely tudvalevőleg igen gazdag, a legnagyobb erőfeszítéseket teszi, hogy Ferdinánd román király Szent István koronáját is a fejére tegye. Romániát és Magyarországot állítólag personal unió fogja összekapcsolni. Magától értetődik, hogy akkor az erdélyi mágnások kedvezőbb és befolyásosabb helyet teremtenek maguknak a román trón körül. A két államnak összesen 24 milliónál több lakosa lenne, ebből 12 millió a román, Erdélyvel együtt 10 millió a magyar, másfél millió a német és fél millió a szláv és szerb. A magyar királykérdést előreláthatólag még sokáig nem oldják meg.

Eddig szól a bécsi lap fantasztikus híradása, amelyért a felelősséget minden józanul gondolkodó ember a lapra hárítja.

Esküvő és keresztelő

Érdekes esemény történt a napokban az aradi anyakönyvi hivatalban. Egy fiatal pár állított be Ágoston Zsigmond helyettes anyakönyvezetőhöz. A menyasszonyon meglátszott, hogy ugyan csak sürgős volt a polgármesteri diszpenzáció, annyira, hogy a két házassági tanu támogatta be a terembe. A polgári kötés után a fiatal menyecskét kocsin szállították haza s az esküvő után két órával a fiatal férinek újból meg kellett jelennie az anyakönyvi hivatalban, ahol a születéseket feltüntető könyvbe bemondása alapján bevezették, hogy fiatal felesége egészséges fiúgyermeknek adott életet.

Uj kihallgatások Weisz Annie ügyben.

BUDAPEST. A rendőrség Heller Róbert ügyében tegnap őrizetbe vette Matuska Jánosné varrónőt, aki kolleganói előtt elpletykálta, hogy tud az ügyről. Az őrizetbevételt bünrészesség gyanúja miatt rendelték el. A vizsgálóbíró megkeresésére dr. Mórocz Dénes ügyészhez előállították Heller Oszkárt, akit újból kihallgatták Weisz Annie bucsulevelére vonatkozólag, amelyről az irászakértők a legnagyobb határozottsággal állítják, hogy Heller Róbert kezeiréséhez hasonlít.

— AUTÓJÁRATOK A C. F. R. VONALAIN. Bucuresti. A C. F. R. igazgatósága az áruszállítás könnyebb lebonyolítása céljából engedélyt adott a Leonida autómobilársaságnak, hogy a C. F. R. vonalain autómobilárolatokat helyezhessen forgalomba.

HIREK.

Halmos Dezső távozik a közlekedési vállalatától.

Amikor dr. Antal Jánost kinevezték a közlekedési vállalat igazgatójává, megírták a lapok, hogy Halmos Dezső, a vállalat eddigi igazgatója, bejelentette dr. Robu János polgármesternek állásáról való lemondását azzal az indoklással, hogy a vállalat csak akkor tud megfelelni hivatásának, ha annak egy felelős vezetője van. A polgármester hosszas tanácskozás után abban állapodott meg Halmossal, hogy egyelőre nem távozik a vállalat éléről. Halmos akkoriban egy hónapi szabadságra ment, amely e hó végén jár le. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélt Halmos Dezső igazgatóval, aki a következőket mondotta:

— Eltökélt és megmásíthatatlan elhatározásom, hogy megválok a közlekedési vállalatnál viselt igazgatói állásomtól. Az okokat már kifejtettem a polgármester ur előtt. Szabadságidőm leteltével, január 1-én újból el kellene foglalnom állásomat, de ez nem fog megtörténni, mert én nem megyek többé vissza a vállalatához.

— **MÁRIA KIRALYNÉ KÖLCSÖNT SZERZETT.** Bucuresti. A Dacia jelenti, hogy *Mária királynő* a román kormány részére görög pénzügyi körök révén öt millió dollárnyi kölcsönt szerzett. A kölcsön egy részét hajókár, más részét árukban és a maradékot készpénzben fizetik ki.

— **HEGEDÜS LÓRÁNT LEMONDOTT GYÖSZ. ALELNÖKSÉGÉRŐL.** Budapest. Hegedüs Lóránt, pénzügyminiszter tudvalegőleg alelnöke volt a Gyárparosok Országos Szövetségének. A pénzügyminiszter bejelentette az állásáról való lemondását. Az új alelnököt a májusi közgyűlés választja meg, addig nem is töltik be az állást.

— **NAGYLAJAK ORVOST KÉR.** Nagylak község feliratot intézett a megyei orvosi hivatalhoz, a melyben Nagylakon egy második községi orvos szervezését kéri, mivel a község nagy és egy orvos, különösen most, amikor a községben a kiütéses tifusz fellépett, nem képes a teendők ellátására.

— **OSZTRÁK-MAGYAR ÁRUCSÉRE.** Budapest. Két hónapra meghosszabbították a magyar-osztrák árucseréi forgalmi szerződést. Az egyezmény az utlevélről, a pénzügyi átutalásról és a transitó forgalomról intézkedik. Ausztria vegyi szereket, robbantó szereket és papírt szállít Magyarországnak a kontingens keretein belül, viszont Magyarország nyersanyagot ad Ausztriának.

— **OLASZORSZÁGBAN LETARTÓZTATOTT MAGYAR KOMMUNISTA** Bucuresti. A Corriera Delia Sera tudósítása szerint Bolognában letartóztattak egy magyar kommunistát, akinél találtak iratokból megállapították, hogy az olasz szocialista-párttal állandó összeköttetést tartott fenn a Horthy-kormány letörése céljából. Az iratokból az is kitűnt, hogy az olasz szocialista-párt a magyar menekültekkel együtt működik a kommunista-propaganda terjesztésében.

— **ZÁRTKÖRŰ MŰSOROS SIL-VESTERT-EST** lesz táncos egybekötte elsőrangú művészek fellépésével a Fehér Keresztben. Meghívókra igényt tartók Forrai táncakadémia irodájában d. u. 3-6-ig kérelmek címüket leadni.

Odesszában tervezték a bucaresti merényletet

BUCURESTI. A szenátusban történt merénylet ügyében a vizsgálat tovább folyik. Megbízható forrásból származó értesülés szerint a merényletet Odesszában tervezték és Odesszába menekült román szökevények. A vizsgálat értékes okmányok birtokában van, a melyek igazolják, hogy a kommunista uralomnak Romániában való előkészítése céljából az odesszai forradalmi bizottságok nagyszabásu tervet dolgoztak ki. Ebben a programban szerepelt: Szóbeli és iratok útján való propaganda, általános sztrájkok rendezése főleg a vasutaknál, rendszeres szabotázs, terrorista tények és ragályok, mint például a pestis, kolera és tifusz behurcolása. Az egész kommunista propagandát Romániában a Rakovszky által küldött pénzzel tartották fenn, aki személyesen vezette az egész akciót.

Montecarlo megszűnik. Fürdő — játékkaszinó helyett.

BUCURESTI. A monacoi hercegség fejedelme egy olasz újságszerkesztő előtt kijelentette, hogy a világhírű montecarlói kaszinót rövid időn belül megszüntetik, mert a fejedelem nem tűri tovább, hogy mintegy az ő szentesítése mellett a kaszinóban nyilvánosan folytassák az erkölcstelen hazárdjátékokat. A kaszinó bezárása nem azonnal fog megtörténni, mert az a fejedelemségnek óriási károkat okozna, de a fejedelem már régebben tanulmányozza azon kérdéseket, hogy miként lehet a fejedelemség gazdasági helyzetét a játékkaszinó nélkül is fenntartani. Valószínűleg fürdővárossá fogják átalakítani Montecarlot és e célból hozzá is fogtak nagyszabásu szállodák és sanatoriumok építéséhez. Ezenkívül közvetlen vasuti összeköttetést létesítenek Svájcjal úgy, hogy Monacó mintegy kapuja lesz Svájcnak.

— **UJ LAPOK.** Carneval címen tizenhat oldalon kitűnően szerkesztett, nívós tartalmú élelapp jelenik meg Clujon (Kolozs-várott.) A lap felelős szerkesztője Györi Illés István, művészeti szerkesztő Guncser Nándor *Industria Lemmuluj* cím alatt a fatermelés és a fatermeskedés érdekeit felölelő szaklap indul meg Brasovban. (Brassóban.) A lap Nagyrománia egyetlen szak-sajtóorganuma.

— **KARÁCSONYI UNNEPÉLY A KATH. GIMNÁZIUMBAN.** December 23-án, csütörtökön este 5 órakor a román kath. gimnázium emeleti rajztermében hatósági engedéllyel Pálur István ref. hitoktató-lelkész a tanulószámára „karácsonyi szeretet ünnepélyt” rendez, melyre meghívja a szülőket, tanulóifjúságot és az érdeklődőket. A szeretet ünnepély célja a jótékonykodás, amennyiben adományokat osztanak ki a szegény tanulóknak. A műsor a következő: 1. Kovács Károly ref. segédlelkész karácsonyi imádsága. 2. Bechnitz Ilmuska gimn. VII. o. tanuló prologia. 3. Vegyes énekek. Dicsérjétek Istent keresztények című éneke. 4. Ifjúsági zenekar kvartettja. 5. Kovács Lajos gimn. VI. o. tanuló beszéde a diákok karácsonyi örömeiről. 6. Benkő Lajos hegedűn és Komlóssy Pál cimbalmon játsza az „Esti hangszó” című éneket. 7. Rátvai Nusi szavalja a „Karácsony est” című költeményt. 8. Somlai Béla fuvolán játsza a „Fájó szív” imáját. 9. Pálur István ref. segédlelkész záróbeszéde és a szeretet-adományok kiosztása.

— **HIRDETMÉNY.** A „Ministrul Financilor Secretariatul General u/ 27763/920. számú és a „Direcțiunea Financiară Arad 379/1920. számú rendeletei alapján figyelmeztetem és értesitem a város közönségét, hogy a közelfekvő és a korona beváltásából kifolyólag nyert 40 százalékos bonok „Chitantiá” beváltásánál csak azon egyének bonjai lesznek beváltva, akik hivatalomtól nyert bizonyítvánnyal fogják igazolni, hogy közterheléssel hátralékban nincsenek. Miért is felhívom a bonok birtokosait, hogy a beváltási határidő közhírré tétele után a tartóadások elkerülése végett is, a szükséges igazolások elnyerése végett hivatalomnál adókönyvecskéik felmutatása mellett feltétlenül jelentkezzenek. Arad, 1920. december hó 22. Sztojka, adóhivatali főnök.

básu tervet dolgoztak ki. Ebben a programban szerepelt: Szóbeli és iratok útján való propaganda, általános sztrájkok rendezése főleg a vasutaknál, rendszeres szabotázs, terrorista tények és ragályok, mint például a pestis, kolera és tifusz behurcolása. Az egész kommunista propagandát Romániában a Rakovszky által küldött pénzzel tartották fenn, aki személyesen vezette az egész akciót.

— **ÖNKÉNYESKEDŐ HÁZTULAJDONOS.** Özvegy Kramer Józsefnét, a Strada Saguna (Varjassy Lajos-utca) 102. számú ház lakóját Szerván M. háztulajdonos összeszólalkozás miatt önhatalmulag kilakoltatta a házból. A rendőrség megtette a megtorló intézkedéseket.

— **HIRDETMÉNY.** Ministerul finantelor secretariatul General Cluj No. 26543—1920. rendelete folytán elrendelem, hogy a kerületben levő összes nagy- és kistrafikosok a szükséges bélyegeket direkt a Monopólium igazgatóságától Cluj rendelik meg. Ezen bélyegrendelést minden trafikos köteles megtenni azonnal, ahogy a rendeletet megtudja. Kalmár, aligazgató.

— **AZ ÓPERENCIÁS TENGER** partjáról már megérkezett a Mesekirálynő egész tündérvadartásával és Karácsony másodnapján d. u. 5 órakor a Kulturpalota nagytermében várja a jó gyermekeket! A kicsinek és nagynak egyaránt kedves szórakozást ígérő előadásra a jegyek Scherhág kézimunkakereskedésében válthatók.

— **RÖPIRAT A SZERELEMRŐL.** Lilie Cramm, a hirneves bécsi színésznő, akivel az excelszárral kapcsolatban sokat foglalkozott a világsajtó, röpiratot adott ki a szerelemről, amely most jelenik meg Aradon magyar fordításban. A szenzációs röpirat különös tartalmával megjelenésekor a közönséget valószínűleg lázbajeltette.

— **HOLNAP JELENIK MEG AZ „ARADI FÁKLYA”** szenzációs karácsonyi száma.

— **Bécsi árak megérkeztek** Bársony kötött- és szövöttáru üzletébe, Piata Avram Jancu (Szabadság-tér 17.) Telefon 642.

— **A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI SZALON SZENZÁCIÓS ÁLLANDÓ KIÁLLITÁSA** díjtalanul megtekinthető délután 10-től 1 óráig és délután 3-tól 7 óráig a Kulturpalota kistermében.

— **ÁRDRÁGITÁSI ÍTÉLETEK.** Az aradi törvényszéknél működő árelenőrző bizottság Friedmann Jakob kereskedőt mert drágán adott el libákat, 1000 lei, Bogdán vendéglőst, mert a bor likterjét 21 leiert mérte, 200 lei és Jurik János korcsmáros ugyanezért 100 lei pénzbüntetésre ítélte.

Ezrekbe kerül a karácsonyfa

Nemcsak Aradon kerül sok pénzbe az idén a karácsonyfa és a karácsonyi ajándék, hanem Budapesten is. Tudósítónk jelentése szerint ugyanis amerikai kereskedők megbízottai összevásárolják a budapesti gyermekjátékokat, aminek következtében az árak horribilis mértékben emelkednek. Egy 50 filléres fababáma 200 koronába kerül; egy francia beszélőbabá, ára 4000 korona. Karácsonyfa cukor kilója 300 korona. Egy polgári család karácsonyfája tehát nem kevesebb, mint 5—10.000 koronába kerül. Ezek után nem lehet csodálni, hogy a budapesti gyermekeknek az idén nem lesz kriszt-kindlijük.

Esnek a valuta-árak.

ARAD: Dollár 72—73. márka 110—112. BUDAPEST: A tőzsdén a tőke várakozó álláspontra helyezkedett. A kurzusok hanyatlása nem gyors és nem katasztrofális jellegű. A valutapiac igen mozgalmas, nagy tételekben dobják piacra a külföldi bankjegyeket, aminek az a következménye, hogy a valutaárfolyamok fokozatosan és jelentékenyen zuhannak. ZÜRICH: Berlin 912.05, Prága 740, Bécs 115, lebélyegzett osztrák korona 100. BUDAPEST Tőzsdezárlat. Dollár 530—555, márka 720—760, leu 595—625, szokol 600—635, korona és francia dinár 1200—1275.

Per a „Viola” miatt.

Vidám esetet tárgyalt ma Éles Simon járásbíró. Fischer Oszkár beperelte Varga András műszerest, hogy elcsábította tőle Violát. Erre a szép névre egy mozgékony foxterrier-kutya hallgat. A tárgyalásra beidézték Viola kutyakisasszonyt is. Ugy történt a dolog, hogy Fischer Oszkárnak szintén volt egy ugyanilyen kutya, de még ez év februárjában a kutya örökre bucsút mondott gazdájának. Az elmúlt hetekben Fischer találkozott a korzó Violával, de ez nem alkotta őt megismerni, Fischer tehát most visszakövetelte Vargától a kutyát. Így került az ügy a bíróság elé. A beidézett tanúk mind azt bizonyították, hogy Viola mindig Vargáé volt és már jó két éve, hogy állandóan vele lálják. Fischer azonban azt akarta, hogy a kutya bemutassa azokat a kunsztokat, amikre ő tanította be. Violának — úgy látszik — tetszett személyének ez a fontossága, mert engedelmességet és mindent megtett, amire felszólították. Fischer büszkén nézett körül vélt igazságot tudatában, de aztán Varga is produkáltatta a kutyát, sőt a tanuk is és Viola mindenkinek szépen engedelmességet. A járásbíró, mivel nem látta bebizonyítottnak, hogy a kutya valaha is Fischeré volt s mivel igen könnyen megtörténhetik az, hogy két egyforma kutya is futkos ebben a városban, elutasította keresetével Fischert és így Viola kisasszony megelégedéssel távozott régi igazi gazdájával, Varga Andrással.

Szerkesztői üzenet.

Sz. A. Szapáriliget. Kérdésére azt válaszoljuk, hogy az illető haza jöhet, ha a budapesti román konzulátustól utlevelet kap.

— **AZ „ARADI KÖZLÖNY”** bekapcsolt telefonszáma 151.

Apró hirdetések

Levelezés.

"KOMOLY" ELHATÁROZÁS jellegére levél van a kiadóban. 5187

Alkalmazás.

MINDENNEMÜ kézmunkát és cigarettatöltést vállalok. Cim a kiadóban. 0013

NÉMETÜL TUDÓ nevelőnő felvétetik. Balocceanu, Boulevardul Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 20. 5194

ÉRETTSÉGIZETT fiatal ember nagyobb gazdasági, kereskedelmi vállalkozásnál állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 5196

Lakás.

MODERN HÁZBAN lévő 1 szobás lakás burkolat együtr-átadó. Cim a kiadóban. 5180

Vétel és eladás.

HAT ÉVES, fugyermeknek való crém scheidt ruha, sötétkék télikabát, ezüst cigarettatárca eladó. Strada Consistoriului (Batthyányi-utca) 23. szám, I. em. jobbra. 900

"UNDERWOOD" látható írású írógép eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5195

MODERN irtiszoba berendezés megvételekre kerestetik. Cim: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9969

FRANCIA DIVATUDONSÁG és szép irodalmi lapok érkeztek Libraria Concordia Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 9969

KÖTÉL 94 és 11 méter hosszú 33 m/m. eladó Strada Baritiu (Rákóczy-utca) 6. 9969

LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB karácsonyi ajándékok a Salon Artistiqueben Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. 10351

KÉPGYŰJTEMÉNY kiváló festők műveiből egyenként is eladó. Ugyanott modern ebédő és háló berendezés eladó. Cim a kiadóban. 5154

WÖRNER-FÉLE SIKSZITA eladó Samu Jakabnál Arad, Boulevardul Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 15. 5172

KEVESET HASZNÁLT nagyon szép ebédő sürgősen eladó. Piata Luptei (Szent Péter-tér) 5a) 5179

Ingatlan.

SZÖLÖK, 3-12 holdas, gyönyörű kolnával, felszereléssel a hegyalján eladók. Bővebbet Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9969

Uzletek.

ELADÓ más vállalat miatt egy jóformalmu fa és szénüzlet Strada Brătianu (Weitzer János-utca) 13. Főpostáival szemben. 5198

BÉCSI ÁRUAK

Kötött női kabátok, gyermek svasterek. Fekete reform nadrág, gyermek gamasohen. Bebe garnitúrák, gyermek olcsó trüök. Különleges kötött árak, férfi gypaju mellenyek. Kötött és triező keztyük óriási választékban

Karácsony-nál
Piata Avr. Iancu (Szabadság-tér) 17.

Alkalmi vétel.

Közhirre teszem, hogy az alatti árakat nagyobb mennyiségben és igen jutányos áron, úgy viszonteladóknak, mint egyes vásárlók részére áruba bocsájtom.

Férfi öltönyök, kabátok, térői, női és gyermekcipők, valamint barisnyák

Licker Ferenc

Strada Colonel Palian (A vasúttal szemben). 5197

Tűz az Andrényi-pezsőgyárban.

Ma délután 2 órakor az Andrényi-féle pezsőgyárba siető munkások észrevették, hogy a gyár épületéből sűrű füst tör elő. A munkások felsiettek a padlásra, amely már teljesen lángban állott. Azonnal értesítették a tűzoltóságot, amely Mihajlovics Gyula tűzoltóparancsnok vezetésével teljes apparátussal kivonult és sikerült két órai megfeszített munkával a tüzet eloltania. A padláson lévő nagymennyiségű parafadugó és szalmahüvely a tűz martaléka lett. A tetőzet burkolata is tetemesen

megsérült. A tűzoltóság önfeláldozó munkájának köszönhető, hogy a padlás másik részén lévő nagymennyiségű gyulekony anyagot sikerült megmenteni. A kár körülbelül 100,000 lei. A tűz okát mindeztideig nem tudták megállapítani, mert sem délelőtt, sem délután senki sem tartózkodott a padláson. Valószínűnek látszik, hogy a kéményből kipattanó szikra okozta a tüzet.

A szerkesztésért ideiglenesen

KÁROLY JÓZSEF

felet.

Correspondent: ALEX. FRUGINA.

CRÉMÁRUK, LIKEURÖK, LEGFINOMABB TEA-RUM, COGNAC KAPHATO

SAMUIL WEISBERGER SUCCESOR

BULEVARDUL REGINA MARIA (ANDRASSY-TÉR) 5. ELADAS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN, LEGALKALMASABB KARACSONYI ÉS UJÉVI AJANDÉK

290 Leiért

kapható izletes ebéd és vacsora havonként 9969

Mayer elsőrendű éttermében Strada Bucur (Bötvös-u)

Chromtimsó

timároknak és börgyáraknak.

Kapható: 9968

Iritz festéküzletében

ARAD, Lázár-Vilmos-utca.

Guttmann si Berger

uridivat üzlete Arad

Andrássy-tér 21. szám.

Nyakkendő, vászonkendő, bécsi kemény és selyem velour kalapok megérkeztek. 5188

Pontos kiszolgálás!

Karácsonyi

legolcsóbb bevásárlási forrás. STRASSER divatruházában a lutheránus templommal szemben. 9956

Fehér kristálycukor

kapható

Nagy Farkas

és 5130

Grünwald si Moskovitz

ezégeknél, ARAD.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek lesznek a HAJÓS-féle

DORÉ-CRÉME

használati útja. 10175

Hajfestő „Mologen“

elismert legjobb gyártmányú fekete és barna színekben. Ár 35 K. Fenti szerek kaphatók

Hajós gyógytárban

Aradon, Boulevardul Ferdinand I. 22.

Fogászati műterem. Dr. RADNAI si FRIEDRICH.

Foghuzás, fogtömés, aranykoronák, aranyhidak és fogsorok készítése. I. I. Brătianu (Weitzer-u.) 1.

Román király Dolzs. 1. gyalog ezred.

Katonazene.

Arad város és környéke n. é. közönségének nemzetiség és valláskülömbőség nélkül szives tudomására hozzuk, hogy ezredünk fuvós vagy vonós zenekara bármikor megrendelhető úgy bálakra, mint lakodalmakra, (ugy templomba, mint házhoz), temetésekre, névnapokra, szüretre stb. az ezredparancsnokságnál a várban, a disztéri parancsnoksági pavilonban.

1. gyalogezred parancsnoksága. (Nem lévésztendő össze az I. ső vadász ezred zenekarával.)

Zenészek felvétele.

Az I. gyalogezred Arad várban igen jó fizetéssel azonnal alkalmaz 2 (kettő) primhegedűst, 1 (egy) szekundhegedűst, 1 (egy) brácsást. 5199

1. gyalogezred parancsnoksága.

MEGNYILT

Marcu Bó

cipő, kalap és uridivat áruháza

Arad, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros B.-ter) 2. Kneffel-ház.

Nagy választék kézzel készült tartós cipőkben. Pontos kiszolgálás. 5194

Mindennemü 5151

kefeáru

érkezett. Nagykereskedőknek, viszonteladókknak rendkívül jutányos árak.

VAKOK BOLTJA

Arad, Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 3.

Primaria orasului cu drept de municipiu Arad.

10217-1920. pm.

HIRDETMEY.

Arad vármegye közzelemezési bizottságának, 207-1920. számú megkeresése folytán elrendelem:

1. a közzelemezési miniszternek 4959-1920. számú rendelete folytán zár alá helyeztetnek Arad város területén lévő összes buza, árpa, tengeri, rozs, zab, bab, lencse, borsó, repce, len, kender, napraforgó, burgonya, liszt, kukoricaliszt, olaj mennyiségek.

2. minden földművelő, földtulajdonos, földbérlo, gazdasági intéző, raktártulajdonos, összes katonai és polgári hatóságok kötelesek ezen határozat kihirdetésétől számított 10 napon belül az I. pontban körülirt terményekről, az I. kerületben Arad város közzelemezési bizottságánál (kulturpalota) az ott kézhezveendő nyilatkozatot sajátkezüleg kitölteni, míg a II. kerületben a gáji kerületi előháróságnál szóbelileg bejelenteni. Mindazok, akik ezen bejelentést ezen hirdetmény kibocsátásától számított 10 napon belül nem eszközlik, ugyszintén mindazok, akik hamis adatokat fognak beszolgáltatni, vagy eldugják a terményeket 100 leitől 10.000 leig terjedő pénzbüntetéssel fognak sújlatni.

Szállítási engedély a megyében és a városban köcsin 1000 kg.-ig, a vármegyét közzelemezési bizottságtól szerezhető be. Arad megyén belül 50.000 kg.-ig szintén a vármegyey közzelemezési bizottság adja az engedélyeket.

Temes, Torontál, Krassó, Hunyad és Nehedintj vármegyékben 50.000 kg.-ig a turn-severinti önelmezési főfelügyelőség adja az engedélyeket.

50.000 kg.-on felül bárhol és bárhová az engedélyeket a közzelemezési miniszter adja ki.

Arad, 1920. december 20.

Dr. ANGEL, polgármester h.

Elsőrendű szövőcérna és szövőgyapot (aradi textil gyár gyártmányát), valamint rövid-, köt- és szövött-árakban dusan felszerelt raktárát ajánlja 4938

Hirschteld és Társa

Str. Moise Nicora Arad, Pelot-utca 1. sz.

(Bing-ház).

Raktáron van s azonnal szállítható

Kocsikenőcs
Tovotkekenőcs
Hengerolaj tulhevített göznek
Kristályola
Faszijkorong
Drótszeg minden méretben
Patkósarok
Patkószeg
Kalapács
Trágyavilla
Reszelő
Klingerit és Moorit
Gummilemez
Gummitömlő
Darabos szalmiák
Szalmiák elemekhez
Csapágyfém minden fajta
Csiszolókorong
Fenőkészülék
JENKINS-szelep
Feszmerő
Körfűrész
Kendertömlő
Malomszitaselyem
Kötéláru
Tisztító pamut
Terményszák
Horganylemez
Kénlap és virág
Csiszolópapír
Benzinmotorok fűrészsasztallal és anélkül. 4968

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

Sibiu (Nagyszombat), Salzgasse 22.